

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 25. Messait Dominus in horto tristitiam, & timorem, quem seminauit Adam, quo nos ab illis reddidit immunes sicut in Maltha seu insula Melitensi à viperis, & patet in D. Andrea & alijs Sanctis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

oid, in his aquas initæ serpens infernalis post piceum periarum, dolorum, timorum & anguillarum venenum, que furentem excaut agognant, nos erat qui ex aquis illis haerite prælunxerat: omnes mors perirebat, imo & ipsum Moysem, qui cum tanto vigeret robore, ut solo clamore Ægyptos interficeret, illam tamen reformans, fugiens defecit Ægyptum, & in terram egypti Madian incolam proficisciuit: ipsum Propeiam Eliam, virum tanta potestate prædunxerat solo verbo suo coros clauderet & apertus, atque ex illis nunc aquam terre, nunc ignem ad suos contempores eduxerat exerendos; ita mortalium redditus ut fugam iniecti ex terra l*terram* rupes ad montem Horreb. Veneris iniquis v*erba* incolas: ipse enim est qui plena potestate his agnosceat: cu ipse sit qui claves habet mortis & vite, & potestiam adferat diuinitas tua venenæ facinoris que in SS. litteris per coram desigatur: Et quæ vita per essentiam: accedit hic ad eos illas calosæ tangit & nunc siens ebit, illam confidat, quam tristis sit, fibritimes, anxi, sollicitus, quasi omne hoc eennom timo*trit* angustia, & tristitia mortis degulsalet. Pro

§.25. Miserit Dominus in horo tristitiae, & temetum, quem seminavit Adam, quo nos ab illa reddidit immures, sicut in Maltha seu insula Melitensi, à viperis, & pater in D. Andrea, & alijs sanctis.

*H*is apposite considero quod contigit vipes ac colubris insula Melitensi: nam ephab hi ceteris omnibus venuatores, quæ doquidem nullum mordent quem veneno non interficiunt. Vnde ex illis vipers in Paulum infelix illam morsura quem terrena monordit, suum illi iniiciens venenum: venustam non illum salutis insicere, imo porius illi ipse illam de manu excutias in terram deiecit contritam &

infirman, ipse saluus & incolamis. Hinc orum est ut omnes illius insulae viperæ venenum suum amiserint, & nedium quis earum postmodum veritus est venenom mortaliisque pestiferos, sed insuper nascuntur ibidem quedam lingua serpentum lapidea que contra venenum præfervit suum antidotum. Totus mundus viperis abundabat, morte adeo venefica, ut quotcumque pongerent, omnes morerentur pena, timore & tristitia calamitosi. Accedit vna & Christum pupigit, qui tantò maiori quam D. Paulus virtute pollebat, quanto pelagus quam torrens aquas complexitur vberiores. Monodit illum, mortale suum illi iniiciens venenum, quia realiter mortuus est: Quid egit cum illa? Breui tempore de carne sua sanctissima haec elecit viperam, refugens immortalis, & inde in Ecclesia sua prophanauit, ut iam sanctis non sit mors que timore ingrat, non que occidat: iam mors non interficit, sed mordendo ritam tribuit & salutem, quoque porta quam ingredimur ut æternam vitam gaudemus.

Vnde in Ecclesia sanctorum mors iam non dicitur mors, sed natalis, *Natalis*, quia morte accedit, non solum vita non patiuntur iactant, canunt sed locrum acquirunt perpetue & immortalis natalitia. Quam insignia sunt illa. Vatis Isaiae verba, quæ SS. mors D. Matthei completa telluntur in Salvatore nostro corum, & conuenienter expedit D. Amb. *Vere langio* *Ioh. 13.4.* res nostris ipse tulit, & dolores nostros ipse portat. *Matth. 8. 17.* Iam lapiis repetitius ex SS. litteris peccatum esse semen malorum, dolorum, & infirmitatum suum. Iudeus autem ratio, ut quicunque tale seminen feminauerit, ralem quoque colligat prouenientem (a) & quicunque tale fecerit, tale habet. Sic (a) qui enille amicus Ioh de peccatoribus adstruit. *Qui talibet feminant dolores & metus eis.* Congru nobis que tal confundit Spiritus S. Elii, ne seminas mala in iulcis pogne. *10b.4.8.* in iustis, & non metes eis in festuplum. Si quid la- *Ecccl. 7.5.* pio defensionem spectat peccati à Moysi descri- *Deut. 29. 18.* ptam. Radix germani fel a amartitudinem. O *Deut. 29.* quam perperum semen hunc primum parentis no- *II.* lites Adam nostræ, inicit natura quando fuit. *Quis fuit* comedit sibi veritum & peccavit, etenim *Quis fuit* in illa semen seminavit malorum omnium peccatum, *et in seminum angustiarum, & infirmitatum.* Hoc quo minus que tu facis similiter dum enim vel unum mors peccati, tale committis peccatum, semen feminas dolorum omnium contrituum & aduersitatum, *Tribulatio & angustia in omnem animam homini Rom. 2. 9.* nisi imperantis malum.

Videamus modò Christum: ecco huius segmentis copiolium colligimus prouenientum. *Infrumenta*

*tes nostri ipse tulit, & dolores nostros, &c. In
Græco scribitur: Assumpſit quod secundum D.
S. q. q. 2. a. Thom. significat quasi ſibi ſumpſit. Ipfe noſtas
San cor affligit infirmitates & cruciatuſ: noſtri fūnt,
qui noſ illos feminauimus, verū tamē ille eos*

Cam. 5.1. inclin. Venit hortuſ ſuum foror meo ſponſa.

*Et quid collegiſt: Mefui myrram meam, Myrra
ta pafſiguit amaritudinem peccati & nau-
ſeans. Non ait, quod ipſe ſeminauit eam: quia
homo tale lemen feminauit ex quo prouentus
taliſ germinaret. Tu feministi ſuperbiā, ille
coronauit melleum ipineam: tu habendi cupidita-
tem & ille clausoſ colligit manus ſibi cerebranteſ:
tu luxuriuſ feminasti, ille crudelissima in carne
ſua puriſima flagella fulminauit.*

C. 63 *Primus fructus ortus de ſemine Adam, tre-
mor fuit timor mortale: ſic ipſe confe-
titus quando comiſſio iam peccati dum acce-
deret Deus ratione eius exaltatus, fugit &
latebra ſibi conquifuit. Vocem ruituſ adini in
Gen. 3.10. paradiſo, & timui. Liceat tibi timere: fructus
Bom 13.4 etenim hic eſt eius quod feminasti. Si maleſe-
rit, time. Hinc uoltri profuunt timores & tre-
mores, quibus in morte conremicimus, at-
que à facie ita Domini cuiusque iuliſtix ex-
pectuimus. Ingreditur Christuſ horruſ fructus
illorū ineffemque collectoruſ. Infirmitates noſtrarū
aut, vel ut legit D. March. Accepit: aque ut
ſibi noſtris imponeat timores anguillias, & mo-
lestias, auxiliates: Capit panire, tadere, &
moſſus eſſe. Hinc intelligimus, quām grauiſ
fuerit ille timor paucique Salvatoris: ni nam-
que totum illud accepit quod homineſ poſſu-
& habebeſt ut infortunia, moſtione mala &
calamitatem, ſic & libio grauior fuit illius tan-
tum, quam si omnium hominum timores in
vnum confluenter cumulum. Et idem ſenien-
dum de eius triftia, nempe illam ſolam muliō
ſuſſeget timore illi, que ex omnibus mundi
poſſet conuiae triftiaſ. Si spinas omnes ſu-
gul. unū olligas camporum illa in tuo plan-
te, dubi plures erunt in ſolo tuo prato, quam
in orbi. Exteri conuenient, illaque a spinis
omnibus in labantur, tuum vero illi imple-
bitur: od si timor aliquis adeo veheſens fue-
rit, ut nonnullis eriam fortuſtimis viam adem-
erit, & vitales cordis Spirituſ prefocauerit, quin
imo nonnullos ſeiam praet triftia meinoque
mortuos, conuipra vita per timorem reſpira-
tione, iudica non bene Dominus dixerit tantum
ſuſſe triftiam & timorem quo cor ſuum gra-
uatur, ut ſufficiat neum nam illi viam
ſed uille, ſi tot habereſt, auferre.*

Ex eo quod Dominus hic timorem noſtrum,
meum & triftiam collegiſt & affuſpiſt, pri-
uolum fortitudiſ & hilaritas electoruſ: vi non
ſolum iam mortem non timant, ſed illam to-
to desiderio exoptent, & neum triftia non
langoſt illa accidente, ſed exulteſt per ga-
dio illamque ut amabilem, & dulcem ampli-
eſtant, iam ab illa timidi non fugiant ſed tam
excitati qua runt, neum viti viri integri
mi, fed piellæ etiam temerariſ: nam alacrieſ
cruelibus offerebant cruciabuſ mortis hor-
rendæ, gadio delibite plenior, quām ſu-
nuptias inuitata properalio. His congre-
W. W.
bus mellifluſ Doctoř Bernat deo. D. Iu-
bus sermonibus de S. Audita puerula ſine pro-
digio arguenda, conſiderauit horum ſcheluum cui
Apoloſti Iuſtum in ibidem & motu omni. gallo
no excitatos quando enem vidit, cui iam e-
rat affigendus. Præd cabas enidem myſteria,
illumque ad tribuſ citat Āgeſ Proconsul in
hetque que de cruce maguifica dixerat resona-
re, cum aliud non eſſet quām patibulum male-
factorum, mihi illam velt expriſi argue in ea
ut malefactoſ occumbere. Reſpondeſ illi Apo-
ſtoli: iniquam crucis gloriam extolleſt ſi
cruce formidare, nec iniquior mihi po-
tells obuenire gloria quām in illa morti, cum
iam Christuſ omneſ mortis ſuſtulerit timo-
rem & anguilliam. Paratur illi enim crudelioſ
ma eſi affigatur, quando vero ducitur ad illam,
vi priuum illam percepit viloque ſuo con-
ſpexit, ut ſol toruſ alacer iucondis capiſt eam
ſuſtare preconuī. Saluſ eſtu preceſta, que in
coſtro Christi dedeſta eſt, & membruſ eius tan-
quam moſgarit ornata, &c. Infatuu illi pri-
mo D. Bernad. certiſque quid ei eis conſe-
diu noſ timet, nec tremore collabofat, immo
potius exhalat ſear. Vident paratam eminam eam
cum nequaquam ſanguis eius gelutum eſt, nouſ ſeſ
tere come, aut ſoſ faciobis hoſtis, nouſ conſi-
mari corpora, nec mens ſuſpicio eſt, ne recipi, ut
affoſ ſatelliſt, ex abunda mia cordis ſi locutum
eſt. Deinde verba aufeſt & audie morienti,
quæ non multando dentibus proferet, ſed clau-
voce, & mirabilis dulciq[ue] teneritudine enem
alloquitur, quæ de plenitudine hilariatis po-
tris eius procedebat. O cruce dum desideraſt, & in
concupiſcenti animo preparata, ſecura & ſaudu-
reño ad te, triuſ & in exultationi ſuſcipit me di-
cipulum eius qui perpendit in te, quia amatoz ſuſ-
cepſiſt, & desiderauit ampliſſime, o bona crux.
Stupet D. Ber. in puro homine tales audire radio-
nes arque ad nos conuerſus ſic ait. Obſter, fratelli
komo

¹³ 14. An ergo mihi nou dixeris , quænam hæc res
dicitur ut noua aliquid crederemus? homo plane
soulæ nouæ possib[il]itatis nam possibilenum posse
quæ illud, quæ appropinquante tam lætabundus
erat.

^{D. 11.} 15. An ergo mihi nou dixeris , quænam hæc res
dicitur ut noua in homine mortali ? Unde ergo in ho-
m[in]e mortali noua hæc exaltatio & letitia bætremus innau-
gurant hæc tanta facilitate tanta constanza

et in hominem tam p[re]termissus mens, tam feruens
animus tam rebubus ? Vi ne dum vita
credo contineatur, sed exultet p[ro]pter gaudio , ne
de p[ro]pter timore ipso corpore contineatur, sed
non p[ro]pter iubiles p[ro]pter letitia ? Recole memo-
riam (inquit D. Bernard.) & recordare qualis fue-
rit Chilus, quando iam mortem cernit fibi
vicius, quam sibi in horo reprobabat, &
tebas anima sua crucis obsecrabit ignominia,
in qua mortuorum eras illius in ure timore ple-
sus & mortali agonia laborantem, cui ver-
nac facie color pallescat, ossa contremiscant,
cor trapezat, engorgant crines, & quem tam
eius p[ro]pria et ipsa hanc sufficiens induceret,
negramus emulatores. Audi vocem eius dolosa-
m[en]: Tristis est anima mea usque ad mortem.
Hec omnia ad sua regula p[re]ceptiorum, & perpen-
dit deinde trahunt originem, cognoscere autem &
utilem timorem hunc Chirilli mortalem, &
vita hac dolore & tremore plena quæ dicit, esse
Ante: etenim ea in se suscepit, & hæc An-
dere fortitudine & lata blandimenta crucis , ad
Chilum spectans , etenim illa concessit. An-
dere agno planè in diuina bellis possillam morum
implacabilem gressu agresti vocem in Medio.

V. Cœlestem plane fecit Chi illus Dominus no-
strus per suam passionem : non enim illi fatus fuit
iam nos in hære fortitudinem, constantiam,
gaudium & alacritatem, sed etiam nostrum af-
fusum p[ro]prio tristitia, timore & agoniam.
Inconspicuum est enim D. Bernard. Domine mihi an non
sufficiet si tua nobis bona largiteris, nisi insu-
per collis vobis mala affueret? An ergo no-
bi, Domine, non sufficeret si nullis illis affi-
ctis molestis & timore moretis ? An igitur
adempti o[mn]is sufficiens, licet haec omnia minima &
alacritas Numquid pati in poteras ut postmo-
num tuus discipulus? An per hoc non pararet
libet te potestare ponendi vel retinendi am-
bitus molestis & haec tua fuit infinita misericordia.
Sed magnum fuerat (item loquor tu) D. Ber-
nard.) Domine leui, si accepte hæc propter
quam prædicta, impedita stater, tanquam qui po-
vilius habebat pacem autem tuam, & nemo

etiam tollerat à te ? Aut non longè glorio[s]us fuit,
quandoquidem totum propter nos agebat, ut non
modo posse corporis, sed cordis affectio pro nobis
saceret, ut quis vivificabat mortua, tua mitilo-
minus & trepidatio robustos. & magnis la-
tos, & cædum alares, & turbato quiesce fa-
ceret, & desolato consolates ? Huic discursu
ut ante diximus etiam profert D. Am-
brosius.

Quis videat inuiditum Martyrem D. Ig-
natum , ut annis gravem, ut considerata ætate Martyrū
fus , iam vices illi sufficiere non videbentur qui
bus se in pedes conserceret & subtilioribus quo tibus
tempore mors illi propinquuit , quâ lœcum vñ. gaudium
guibus discipularu[t], tanto triplu[t]at gaudio, quan-
tum offendunt eius verba discipularu[t] suis dicta,
referente P[ro]p[ter] Hieronym[us]. Sicut mo[re] ferarum etiam D. Hil-
feri, fruari bestiis mibi parasit, quas opto truculen-
tiostes mibi inservire, quæ blandissimæ demulebo, ut to[us] Ecclesiæ
cruelitas me deuertat, & illa si lenire nolit, ego Tom. 1,

illas ut adagia Q[uod] gloriosissime Martyr, an ut de
leonibus gloriaris? Mea quidem sententia illi de
gloriabuntur, cum futurus sis eis e[st]ea defide-
ratissima. Mais, profecto gaudiu[m] inquit, meum
erit, tantoque augabarunt auctiplus, quanto contra
me eorum ferocius crebet inumanitas. Si per-
suaderet Tyrannus posse se terre facere Laurentium,
acecessant illi igit[ur] hortendo nimis craticulam
demonstrantes, sed illi illi qua tanto martyrem
demulci gaudiu[m] vt exclameret: In felix, barephilia
semper optauit. Oculos conuerte cum Auguste,
& contemplare D. Vincen[ti]um tanto incundi-
re, quanto grauiora erant tormenta ipsi propo-
rita quibus exan[tem] abatur. Inter illa cruditora,
erant eius verba iucundiora, tortores exhibebat,
eos iubinos arguens, vt quis opinari posset, &
vnum e[st]e qui loquitur, & alterum qui patitur,
Tanta grossabatur crudelitas in mortuis corpore, D. Avg[ustus].
& tanta tranquillitas proferebatur in ore tanta Serm. 12,
panarum apertis favebat in verbis, ut minimo de SS.
do putarentur & incensio parvatu[rum], alium non lo[quitur] Tom. 10.
quemque sorget.

Relatis aliis multisq[ue] histotis, sufficiat D. 61. □
Ambrosij consideratio de S Agnete miratur enim B. Agne-
puellam trdecim annorum tanta mentis alacritatis in-
tate ad mortem proferare truculentam, quanta morte
ad noctias regias festina, proferaret, & cum co-exultato-
ram illo cœligeret a quo capite plectra erat. D. Ambrosij
ridetur, ille tremet, & ralatissima eius verba Serm. 90,
prætereamus. Non sic ad Thalamum nuptia pro de lassis
perseret, ut ad sup[er]sicci locum lesa succissa granu B. Agne-
festina, virgo profecta. Eleve ornes, ipso sine flera: in-
mirari plerique quod tam facile vita sua prediga, Tom. 5.

quam nondum hauiorat, iam quas perfundit domus, &c. flet; oravit, cervicem inflexit. Cernit trepidare carnem quam addicta fuisse, tremere percutiorum dexteram, palore ore alieno percula cum puer non timeret suo. Secundum hac timor Christi noster est, & nostra fortitudine illius, ipse nostro metu timeret, & nos eius fortitudine animarunt. Ipse timeret ex eo quod à nobis luctus, & nos fortiores sumus ex eo quod nobis ex suo comunicauit. Hoe quod committit his perpetuidit formatione primam mulieris, eleganter expedit D. August. Nemo non nouit quod Deus mulierem ex vitro formauerit illi costam admissam ex qua eam formauit in eius oculis locum infirmam supplicare carnem. *Baptismus carnis pro ea*: Non videtur iuxta D. Augustin. hoc tuo loco luctus, & conueniens: quia nouimus omnes proprium esse mulier ut molles sit & infirma: unde quia forte dixit fore conuenientius si vitro frumentum carnis abdulisset atque de ea feminam adficiasset. Et quandoquidem mulierem formare voluerit ex osse à vivo ablatu, conuenientius videtur si alterum pro substituisset, & non carnem: quia hominem deficit esse virilem & fortarem. *Potest pro osse et ardore*: poterit ad faciendam mulierem, non coam sed carnem derbere. Congenens hoc esset, nisi fieret ad insignis confusione sacramenti designationem quod notat apostolus. *Sacramentum hoc magnum est*: Ego autem dico in Christo & Ecclesia. Quodnam est illud? Quid significat? Quod Ecclesiam suam firmare redire & immobilem ex osse fortitudinis quod procedebat de Christo cui induta est nostra carnis infirmitas. Itaque permutatio facta est: nam fortitudo quia pollicit electi illius est. *Facta est mulier in cofa tanquam foris factus est Adam in carno, id quoniam infirmus*. Illius infirmitas nostra est fortitudo. Ex his colligit D. Athanasius praeclarum hanc sententiam. *Imprimis est propter nos, ut nos erigeremur robore, utique dicamus more Pauli. Omnia peccatum in eo qui me confortat iste Christus*. Hinc confundit vii laeti, ut quis se cotta mortis timorem reddat impavidum, vincatq; tristitiam ortam ex molestia infirmitatis, optimam esse huius myste-rii devotionem, Christum considerando, atque ab hoc maximo nostro beneficis postulando, ut quandoquidem nostram dignatur fit tristitia metuimus; allumere, ut suum nobis robur & consolationem impertire, nobis in hac occasione & molestia illam concedere non desideremus.

VIII.
Cor mulier for-mata sit
ex osse.
Gen. 1,1.

D. Avg:
Tract. 15.
in Ioan-
Tom. 9.
Eph. 5, 31.

D. Ath:
Tract. de
Passione
& cruce
Domini.

§. 26. Pater si possibile est, &c. Postulans Christus non libere calicem, quem ostendat, ostendit quādā eius etiam amatus.

E Xcessu hic timor, quod Christus mo-
tus ei horruit, eum mouit ut ilam refuge-
ret secundum patrem inferiorem, ac mediū
inquirebat, si possibilia forent ut ilam conser-
teque liberaret. Cum autem eius intra nulla
elevant alia nisi ea quae dependebant ab arcis
Patris sui benevoli dispositione, fecerit a tribus
discipulis suis tantum quantum iactus est lap-
idis, ad illum configit & genibus procaeculat
terram, quam facie sua contingebat, hanc exor-
bus est orationem. Pater, p. possibile est, trans-
ferre me calicem istum, verum tamen non mea sed tua
voluntas sit. Hanc orationem ac petitionem
Saluatoris admirantur SS. Patres, & omnes no-
trape potest in admirationem, licet non confiteatur
debet, nisi quem ferio Christus olcedenter le Christum
mortem fugere & extorriscere. Totā vita huius
mirificatauerat, nihil sibi ipsa morte esse debet, atque
derabilis nec aliquod sic eius cordi modulum
quam ciudem dilatationem. Notanda semper
nigra illa eius verba coram discipulis suis pro-
lata, qua congrue perpendunt D. Iustinus, & D. L. Ambro-
sius, & alij sancti & Baptismo huius baptizati, omni-
zari & quomodo coarctari, usque dum perficiantur. Vobis baptismum mortem Ioam, ut declamat
Tertullianus, d. de quo sumptu hoc D. Cyprianus
tuna e., in qua aqua que intercurrent, posse quā
dicuntur & dolores, qui in SS. Literis per a. lat.
quaes figurantur. *Intra nos aqua signat omni-
mam misericordiam*. Et sicut in baptismō baptizantes ipsi
aqua cooperantur, illisque est inferior: ita Christus
ipsi operiendus erat precus, & crucifixus in Palatio
Paphonis lux pelago, qui tanti fuerunt, quos
ipse per Davidem exposuit. *Veni in altitudinem*
mari, & *temporalis demersa me*. Balneum ro-
mentorum inquit mihi preparatur, & a planta
pedis vix ad verticem baptizandus tum reou-
que operiendus. *Et quomodo coarctatur* q. d. ex-
piate verbis non posset quādā cor meum pre-
matur angusti, ex huius balnei procrustina-
tione.

Non satis illi fuit dixisse *Coarctatur*, quod in-
gentem significat cordis anxietatem, qualis erat
illa quā David coarctabatur, quando Propheta
Gad ex Dei nomine illi proponuit, ut vimur de
tribus eligere, aut famem, aut pestem, aut bel-
lum; et cum ut anima sue angustias indicaret